

FALSTERSKE
LIVSBILLEDER

AF
M. P. SCHMIDT

★

I KOMMISSION HOS
C. LARSENS BOGHANDEL
NYKØBING F.

Lars Peter Mortensen

Da Kirkeklokkerne ved Minatid den 31. December 1900 ringede det nye Aarhundrede ind, var det ikke blot et Aarhundredskifte, der skete, men i mange Maader ogsaa et Tidsskifte. Slutningen af 1800 Tallet havde været en trang Tid. I det politiske Liv havde der indtil 1894 raadet provisoriske Tilstande, og de skiftende Regeringer var fortsat udgaaet fra politiske Kredse, der stod det folkevalgte Tings Flertal fjernt. Dertil kom, at det i økonomisk Henseende var fattige Tider. Vel var der Tegn til Opgang. Det kan ses nu bagefter. Men ingen turde i Halvfemserne sætte sin Lid til, at den opadgaaende Linie virkelig var begyndt og laa fast. Først med Aarhundredeskiftet kom det tydelige Gennembrud. Hen paa Sommeren 1901 kom Budskabet om det sidste Højreministeriums Fald og Udnævnelsen af det første Venstreministerium. Folk aandede op og rejste Hovederne. At der nu sad en Bonde som Landbrugsminister og en Skolelærer som Kultusminister var haandgribelige Vidnesbyrd om, at en ny Tid virkelig var begyndt.

I Idestrup Sogn var paa dette Tidspunkt en ny Slægt af dygtige unge Mænd og Kvinder rede til at følge den nye Tids Kald og vandre Fremskridtets Veje. Men den af disse unge, som afgjort kom til at betyde mest i Tiden, der nu kom, var Lars Peter Mortensen i Sdr. Taastrup. I mere end 20 Aar fik han en Førerplads ikke blot i Sognet, men ogsaa længere ud. Det var dog ikke som Landmand. Her var hans Indsats ikke over det almindelige. Man kan nu engang ikke baade blæse og have Mel i Munden. Det var paa andre Livsomraader, hans Liv og Virke kom til at sætte dybe Spor.

Lars Peter Mortensen var født i Sdr. Vedby den 20.

August 1865 som eneste Søn af Fæstebonden Lars Mortensen og Hustru Ane Kirstine. Dette, at Gaarden ikke var Selveje, men kun Fæste, lagde Skygge ind over Hjemmet, fordi det var tvivlsomt, om den ogsaa i Fremtiden kunde blive i Slægten. Det blev heller ikke Tilfældet. Gaarden brændte i 1910 og blev ikke genopført. Dens Jorder blev lagt ind under Avlsgaarden „Brændte-Ege“.

Der var noget andet, som ogsaa kastede Skygge over Barndomshjemmet. Det var hans Faders Sygdom. Lars Peter Mortensen havde kun en svag Erindring om at have set sin Fader i Arbejdstøj. Fra Drengens fjerde Aar var han syg, maaske især paa Grund af Overanstrengelse, men ogsaa paa Grund af en Forkølelse, han havde paadraget sig ved et Bryllup. I mange Aar maatte han holde sig inden Døre. Kun naar Solen skinnede, og det var nogenlunde stille Vejr, kunde han vove sig ud. Senere bedredes hans Tilstand noget, men helt rask blev han aldrig. Under disse Forhold blev det den gamle Farfader, der maatte tage sig af Gaardens Drift. Han var født 1813 og døde 1899. Faamælt var han, og Smil saas sjældent paa hans alvorlige Ansigt. Fra tidlig Morgen til Aften sent hang han i Selen, og Karlene skulde helst holde Trit med ham.

Tidligt maatte den lille Lars Peter hver Dag bære Lolland-Falsters Stiftstidende om til Morfar og Mormor paa Ottegaarden. Det var en stor Glæde og Oplevelse at komme der. Her skinnede Solen altid. Hans Morfar var én af Frederik den Sjettes gamle Grenaderer. I fire Aar havde han ligget inde som Soldat og havde været Oppasser for en Kaptajn. Han havde altsaa oplevet mere og set mere end hans Bymænd, som maaske knap nok havde været udenfor Falster. Han var en dygtig Fortæller og forstod at krydre sin Tale med en Mængde Smaahistorier. Især havde han en utrolig Hoben Præste- og Degnehistorier paa Lager, og naar han der boltrede sig alt for livligt, kunde hans Kone sige tørt: „Hold nu oppe, Pej, du ved godt selv, hvor meget du overdriver“.

I 6-Aars Alderen begyndte Lars Peter sin Skolegang

hos Lærer Wulff, en Tyksak paa 200 Pund. Skolen laa Nabo til hans Hjem, og Skolebørnenes Lege havde længe virket dragende paa ham. Nu kom det store Øjeblik, da Skoletidens Herlighed lukkede sig op for ham. Glæden har dog ikke været ublandet. Remseriet florerede. Ikke blot Læsebog, men ogsaa Bibel- og Fædrelandshistorie skulde læres udenad til sidste Prik og Tøddel. Skolestuen var mildest talt skrækkelig. Skolebordene forskaarne. Skjoldede Vægge, dekoreret med Blækklatter. Luften sløret af Tobaksrøg fra Lærer Wulffs Pibe, og i Snevejr et Søle over hele Gulvet. — Den sidste Maaned før de halvaarlige Eksamener var der altid stort Pres paa, og hvis Provsten eller Bispen kom, steg det næsten til Højspænding. Lars Peter mindedes især et Besøg i Skolen af Biskop Monrad. Han vilde ogsaa se deres gymnastiske Færdigheder. Wulffs Øjne stod næsten paa Stilke, da han kommanderede: Træd an! En Dreng, som ikke var blevet færdig med sin Frokost, kom farende i sidste Øjeblik med et Stykke Brød i den ene Haand. Han stillede sig nederst paa venstre Fløj og gjorde Armbevægelserne med, men af og til, naar Lejlighed gaves, tog han et Bid af Brødet. Biskoppen saa meget bøs ud, men sagde intet. Sognepræsten, en ellers værdig gammel Herre, hans Navn var Graae, stillede sig om bag en Pil og vred sig af Latter.

Lars Peter Mortensens Konfirmation har formodentlig fundet Sted i Efteraaret 1879 i Idstrup Kirke, og allerede den paafølgende Jul blev han indmeldt som Elev paa Nørre Ørslev Højskole. Han var altsaa ikke stort mere end 14 Aar, da han blev Højskoleelev. Det var selvsagt en altfor ung Alder. Men hans Forældre har villet det bedste for ham, deres eneste Barn, og saa har de sendt ham paa Højskole. Selv havde han slet ingen Forstaaelse af, hvad det gjaldt. Det gik imidlertid over al Forventning godt. Anden Nytaarsdag 1880, det var en Søndag, kørte hans Fader ham over til Skolen. Han fik en hjertelig Modtagelse af Forstander Niels Højgaard og hans udmærkede Hustru, Mathilde, og han følte sig

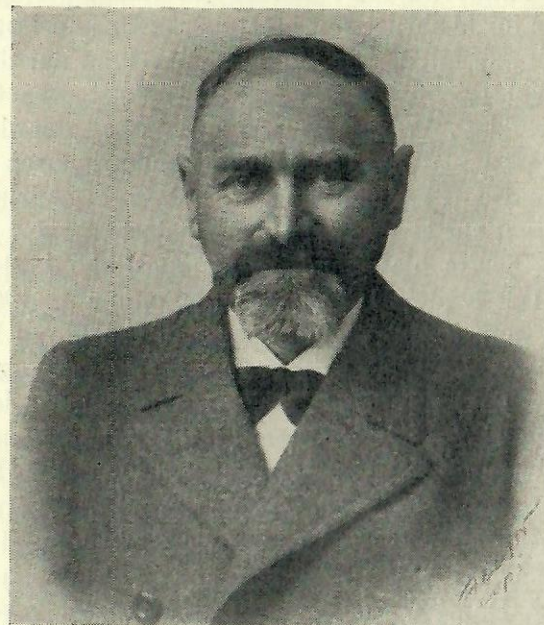
hjemme med det samme. Der var 18 Karle paa Skolen den Vinter. De fleste var dog bortrejst paa Juleferie. Kun et Par Jyder og en Sjællænder havde holdt Jul paa Skolen sammen med Læreren Nielsen Grøn, den senere Folketingsmand. Om Aftenen var alle disse unge sammen med Skolens Piger i Besøg hos Brødrene Themmesen, Eged. Ogsaa den nye Elev maatte med blandt disse vildfremmede Mennesker. Aldrig havde han tænkt sig, der kunde være saa megen Glæde ved Sang og Leg. En varm Diskussion mellem Nielsen Grøn og en tilstedeværende Indremissionær, Lars Aage, om religiøse Emner var dog ved at gøre ham ængstelig. Saa varmt et Ordskifte havde han ikke tænkt sig kunde foregaa, uden at Parterne blev Uvenner. Det hele var nyt og ejendommeligt for ham, og han var meget betaget af denne første Aften. Og mindre blev det ikke, da Skolen et Par Dage efter begyndte. Trods sin Ungdom fulgte han med stor Glæde Højgaards og Nielsen Grøns Foredrag over historiske Emner, og Lærer Ingemanns Oplæsningstimer. Alligevel: det bedste af det hele var dog de mange dejlige Sange! Sangbogen, Morten Eskesens, maatte frem baade tidligt og sent. Og hvor var der hjemligt paa Skolen! Men det skyldtes først og fremmest den gode, rare Højskolemor, Mathilde.

Ja, disse tre Vintermaaneder paa Nørre Ørslev Højskole kom alle Dage til at staa med Eventyrglans for Lars Peter Mortensen. Senere, da Aar var gaet, var han en Vinter paa Emdrupborg Højskole inde ved København, men der brød han sig ikke om at være. Endnu en Udfart maatte han gøre, før han i 1889 fæstede Bo. Han kom til at aftjene sin Værnepligt ombord paa Fregatten „Jylland“. Men han var aabenbart ikke født og baaren til Livet paa Havet. Under Skudens Togt til Skotland led han alle Søsygens Kvaler, saadan som Kaj Munk har skildret dem i: „Lette Bølge, naar du blaaner...“.

Lars Peter Mortensen var nu modnet til Mand. Hans Livsgerning kunde begynde. I 1888 holdt han Bryllup med Ellen Kirstine Simonsen og overtog hendes Føde-

gaard i Sdr. Taastrup. Deres Ægteskab blev dog kun kort. Hun døde 1891 efter at have født en Datter. Anden Gang giftede han sig i 1893 med Anna Ibsen fra Kippinge. I deres Ægteskab er der en stor Børneflokk.

Som allerede nævnt var en Række jævnaldrende, dygtige Folk kommet til Roret i Sognet omtrent samtidig

Lars Peter Mortensen

med Lars Peter Mortensen. Der var hans to Naboer, den garderhøje, stilfærdige Langelænder Laurids Pedersen, og den ildfulde, letbevægelige Ludvig Simonsen paa Kjeldsvang. Noget fjernere stod Jens Andersen, Sdr. Vedby, og den lidt ældre Rasmus Hansen, Elkenøre. Der var flere. Maaske kan enkelte endnu huske en ypperlig Fortælling, Zakarias Nielsen udsendte en Snes Aar før den Tid, der her tales om. Den hedder „Nye Tider“. Indholdet er en Skildring af de Brydninger, den nye Tids Komme til en afsides Landsby afstedkommer. Mangt og meget af Bogens Indhold passer udmærket paa Idestrup

Sogn i dette Aarhundredes første Aartier. Og det er let at se, at Lars Peter Mortensen ligner Bogens Helt.

Den første store Opgave, den unge Idestrupslæggt kastede sig over under Lars Peter Mortensens Førerskab, var at faa bygget et nyt Forsamlingshus i Sognet. Der var fra en noget ældre Tid et gammelt Forsamlingshus. Det var imidlertid rejst paa et Grundlag, der gav vidt Spillerum for Misbrug især i Retning af Drikkeri og Slagsmaal. Det ene følger her af det andet. Hvad der dog især gav Stødet til, at det nye Hus blev rejst, var Gymnastikens vældige Fremgang i Sognet, noget, der dog ikke gjaldt Idestrup alene. Fremgangen kunde spores overalt i vor Landsdel. Den havde netop der ved Aarhundredskiftet givet sig et kraftigt Udslag i dette, at der for første Gang herfra blev sendt et Gymnastikhold til Landstævne. Det holdtes i København i Sommerne 1901. Holdet kom, som foran nævnt, hjem med Glorie om Panden. Det smukke Resultat satte overalt Humøret og Modet adskillige Takker op. Det gjaldt ikke mindst Idestrup, hvor Mandsholdet i Sommeren 1901 kunde mønstre 70 Gymnaster under Magnus Grimstrups fortrinlige Ledelse. Det gjaldt om nu at smede, mens Jernet var varmt. Saa satte Lars Peter Mortensen og hans Folk sig i Bevægelse for at faa rejst et nyt og rummeligt Hus paa et godt Grundlag. Der blev tegnet Aktier. Sognet leverede naturligtvis Broderparten, men ogsaa udensogns blev der tegnet. Kildegaard leverede gratis Tegning til Huset. Sognets Folk kørte Sten og Grus. Lars Peter Mortensen var paa Færde tidligt og silde. Det hele kom til at koste 12.000 Kroner. Efter den Tids Forhold en stor Pengesum. At Opførelsen af Idestrup Forsamlingshus havde vakt Opmærksomhed i videre Kredse, vidner et Nummer af Højskolebladet om. Her er der paa Forsiden et Billede af Huset, og i Teksten hedder det: „Alt Gøgl er udelukket fra Huset; i dets Love hedder det, at al offentlig Dans og al Udskænkning af spirituøse Drikke er forbudt; foruden til Gymnastik maa det kun bruges til Møder“.

Lars Peter Mortensen slap aldrig sit kære Forsam-

lingshus, saalænge han havde Kræfter. Sammen med de andre, der havde ført an under dets Rejsning, værnede han trofast om dets Brug. Det skulde være Sognets fælles Storstue, ikke et offentligt Sted med Trækvind fra alle Kanter. Nej, i Idestrup Forsamlingshus skulde de gode Hjems Aand raade baade tidligt og sent. Hvor mange Aftentimer og Nattetimer har han ikke ofret, for at dette Krav kunde ske Fyldest! — Nu er han forlængst gaaet bort og med ham vel ogsaa de fleste af det Slægtled, der byggede Forsamlingshuset. Der er sket Tilbygninger og Forandringer af mangehaande Art ved det, men der er kun faa Steder, hvor det Grundlag, hvorpaa Huset oprindeligt rejstes, er blevet fastholdt saa godt som i Idestrup. Maatte Sognets Folk ogsaa i Fremtiden være rede til her at løfte Arven efter Lars Peter Mortensen!

For Lars Peter Mortensen var Vejen mellem Forsamlingshus og Kirke kun ganske kort. Da derfor det Tidspunkt nærmede sig, da den gamle Præst skulde gaa af, var han tidligt paa Færde for at forberede det kommende Præstevalg. Det skete ved — med Sognepræstens Tilslutning — at indbyde grundtvigske Præster til maa nedlige Gudstjenester i Kirken. Disse Tjenester vandt overvældende stor Tilslutning. Gang paa Gang fyldtes den store Kirke af Sognets Folk, naar de fremmede Præster kom. Derigennem blev det saa at sige en given Sag, at det skulde være en grundtvigsk Mand, der skulde ind i Embedet, naar Skiftet kom. Men at det skulde blive Thorvald Helweg fra Vallekilde, der blev Manden, da Øjeblikket var inde, skyldtes tilsyneladende en Tilfældighed. En Efteraarsdag i 1905 var Anna og Lars Peter Mortensen i Stokkemarke paa Lolland for at besøge Mejeribestyreren der. Da der samme Dag skulde være Efteraarsmøde i Forsamlingshuset, gik de med derhen. Den ene af Mødets Talere var Valgmenighedspræst Thorvald Helweg fra Vallekilde, hvis Ord og hele Færd tiltalte dem meget. Under et Samvær efter Mødet fik L. P. Mortensen Lejlighed til at spørge Helweg, om han ikke kunde give Anvisning paa en god grundtvigsk Præst til Idestrup.

Helweg nævnede som en Mulighed hans Fætter i Askov, Axel Helweg. Imidlertid fik L. P. Mortensen nogle Dage efter Brev fra Thorvald Helweg med Meddelelse om, at dette med Fætteren i Askov maatte opgives, men at han

Thorvald Helweg

selv kunde tænke sig at søge Embedet i Idestrup. Dermed begyndte Bolden at rulle. Alle-rede Dagen efter — en Søndag — rejste Menighedsraadets Flertal: L. P. Mortensen, Jens Andersen og Rasmus Hansen, sammen med Laurids Petersen og Ludvig Simonsen, til Vallekilde for at tale mundtlig med Helweg og hans Hustru om Sagen. De naaede ikke derop til Kirketid, men om Eftermiddagen var de sammen med Præstefolkene i deres Hjem,

og her blev det endelig afgjort, at Helweg skulde søge. Hans Hustru havde dog Betæneligheder, fordi Befolkningen hernede havde Ord for aandelig Træghed. Hun lod sig dog berolige af L. P. Mortensens veltalende Tunge. Medvirkende hertil var maaske ogsaa det samlede Indtryk, hun fik af de fem gode Falstermænd, der sad i hendes Stue. Helweg spurgte paa sin morsomme Maade, om Folk ikke ogsaa var moderate i Politik hernede. Gæsterne maatte bekræfte dette. „Ja, saa skal vi nok komme til Rette, for moderate Folk er altid skikkelige“.

Ja, saa kom Thorvald Helweg til Idestrup — „Ide“strup, som hans kirkelige Venner drillende sagde. Forud for hans Kaldelse gik der dog stærke Brydninger. Indre Mission gjorde alt, hvad gøres kan, for at hindre at det

skete. En Søndag i Forsommeren 1906 blev han indsat i Embedet af Provst Brandt fra Væggerløse, hans skarpeste kirkelige Modstander. Saa stod Helweg for første Gang paa Idestrup Kirkes Prædikestol. „Guds Fred og Goddag, kristne Mænd og Kvinder“, begyndte han. „Ja, nu hørte I“, sagde han, „at jeg er lovlig kaldet af Kongen til at være Jeres Præst, men denne Kaldelse er intet værd, hvis jeg ikke er kaldet af Gud“. Længere hen i Prædikenen sagde han videre: „I gode Mænd og Kvinder, unge og gamle, I vil ikke lade mig ruste op. Her er jeg med min Hustru, og I maa saa inderlig gerne slide os op. For i Stykker skal vi alligevel gaa — lidt før eller senere gør ingenting, bare man kan gaa i Stykker som en Brugsgenstand, og ikke henlægges som femte Hjul i Vognen. — I maa bruge mig! Min Sjæl vil lide forfærdeligt, dersom I ikke kan bruge mig!“

Vel er det ikke Thorvald Helwegs Historie, der her skal skrives, men L. P. Mortensens. Dog, Helwegs Præstegerning kom til at gribe saa dybt ind i ikke blot Idestrup Sogns Liv, men ogsaa længere ud, at der maa siges noget mere om de 11 Aar, han var Præst paa Falster. Havde der hidtil kirkeligt været Dødsens stille i Idestrup, blev det nu helt anderledes. Der var i disse Aar næppe en Søndag, uden at der fra Sognets Prædikestol blev sagt noget, der maatte vække Røre, ogsaa ofte Forbitrelse. „Hvorfor sætter du ogsaa alting paa Spidsen, Far“ blev der sagt til ham hjemme. „Fordi det er det eneste Sted, hvor det kan staa!“ var Svaret. — Det kunde ske, at man i Avisen fandt en Bekendtgørelse, hvor han meddelte, hvad han den følgende Søndag vilde prædike om. Engang var det Barnefødsler udenfor Ægteskab, der var Emnet. Kirken var den Dag fyldt til sidste Plads. Og det, han sagde, gik dybt hos alle. Der kunde ogsaa i Th. Helwegs Tid komme Dage, da der kun var faa i Kirke. Engang var det Tilfældet en Søndag i Høstens Tid. Ud over alle Marker sang Mejemaskinerne. „Mac Cormik“ overdøver Kirkeklokkeklangen“, sagde Helweg vemodigt. Det blev ogsaa en Skuffelse for ham, at han

ikke naaede at faa Husmændene til at gaa i Kirke. Han meldte sig ind i Husmandsforeningen, talte ved Møder der og havde i det hele taget Husmændenes Øre i overordentlig Grad. Men i Kirke kom de ikke. Han havde en forunderlig rig Evne til at trøste og opmuntre i Samtale. Det kom i høj Grad Sognets syge og skrøbelige til Gode. Dem glemte han aldrig, og naar det gjaldt hans mange Venner der, havde han altid god Tid.

For Lars Peter Mortensen og hans Hjem var Helwegs Præstetid den gode Tid. Man kunde vanskeligt i de Dage være sammen med L. P. Mortensen i ti Minutter, uden at Helweg og hans Gerning kom paa Tale. Faldt der saa et kritisk Ord om Helweg eller blot en Antydning i den Retning, var han straks Fyr og Flamme. Som mange vil vide, var Helweg medvirkende ved Oprettelsen af Menighedsskolen Liselund ved Slagelse. I en Aarrække var L. P. Mortensen og hans Hustru faste Deltagere i Møderne der. De kunde være borte i otte Dage, og de vendte altid glade og oplivede tilbage til Hjem og Børn og dobbelt oplagte til Dagens Gerning. Det maa ogsaa nævnes, at der kom nogle fornøjelige Sammenkomster i Stand mellem Vallekildefolk og Idestrupper. Allerede Aaret efter, at Helweg var kommet til Falster, var over hundrede Mænd og Kvinder paa Besøg her i fire Dage, og det følgende Aar var Falstringerne i Vallekilde.

Thorvald Helwegs Efterfølger som Sognepræst i Idestrup blev Magnus Grell. Ogsaa ved hans Kaldelse havde Lars Peter Mortensen en Finger med i Spillet. Han og hans Hustru havde været sammen med Misse og Magnus Grell paa Liselund og havde følt sig meget tiltalt af dem begge. Da nu Embedet i Idestrup blev ledigt ved Helwegs Død, rejste L. P. Mortensen og Ludvig Simonson til Tyregod i Jylland for at formaa Grell til at søge. Det lykkedes dem at faa hans Løfte derom. Da de paa Hjemvejen naaede Store Bælt, fik de paa Færgen Øje paa Kirkeminister Thorvald Povlsen. L. P. Mortensen røg straks lige i Hovedet paa ham, fortalte i hvad Ærinde de havde været i Jylland og fik af Ministeren Løfte om,

at Magnus Grell skulde blive kaldet til Idestrup, saa snart Menighedsraadets Indstilling forelaa.

Det var vist en Lykke, at der efter Thorvald Helweg kom en Mand til Idestrup af Grells Støbning. Thi det er altid godt, at der efter Storm følger Stille. Men det maa aldrig glemmes, at Helweg var Vækkeren, den, der ved Ordets Magt bragte Strømning ind i de stillestaaende Vande.

Det er et Vidnesbyrd om det Fremsyn, der var L. P. Mortensen egen, at han tidligt var opmærksom paa den Betydning, elektrisk Lys og Kraft kunde faa. Allerede i 1907, da Nykøbing byggede Elektricitetsværk, var han optaget af den Tanke at faa Strøm ud paa Landet fra Værket der. Da dette viste sig at være ugørligt, fordi Nykøbing kun byggede for sig selv alene, samlede han Opmærksomheden om et Elektricitetsværk paa Landet. Dette begyndte dog først at blive til Alvor i 1911. Da dannedes der et Aktieselskab i Idestrup til Opførelsen af et Lavspændingsværk. Formand blev — naturligvis — L. P. Mortensen. Der blev købt Byggeplads i Sdr. Ørslev, og Arbejdet med Opførelse af Bygninger begyndte. Imidlertid var der kommet lignende Bevægelser frem baade mod Syd i Væggerløse og mod Nord i Nørre Ørslev. Men da de sagkyndige advarede mod Smaaaværker, fordi de vanskeligt kunde forrente sig, henvendte man sig til Idestrup om Samling om et Højspændingsværk. — Idestrup, med Lars Peter Mortensen i Spidsen, gik straks ind paa Tanken. Arbejdet paa Lavspændingsværket blev resolut standset i 14 Dage, indtil et nyt Selskab var dannet. Og da dette var sket, byggede man atter videre paa Værket, men nu som Højspænding. Dette er i Korthed Historien om den første Oprindelse til det mægtige Værk, der nu har sine Ledninger spændt ud over hele Falster og store Dele af Østlolland. Den 24. Oktober 1912 blev der første Gang sat Strøm paa Ledningsnettet. Hvem husker ikke den mærkelige Aften, da det hvide Lys første Gang tændtes i vore Stuer! Men lige saa tydeligt staar vel ogsaa i vor Erindring alle de

Kvaler, vi havde med Lyset under den første Verdenskrig, da Værket maatte gaa over til at fyre med Tørv.

L. P. Mortensens Formandstid i Værket varede 4—5 Aar. Det var et uhyre Arbejde, han præsterede i den Tid. Tidligt og sildigt var han paa Færde med sit Elektricitetsværk. Traf man ham, gnistrede det ligefrem fra ham. Det sled paa ham. Han forstod ikke den Kunst at skubbe af sig. Tværtimod. Det var maaske derfor en Lykke for ham, at det kun blev en fire Aars Tid, hans Formandstid varede — saa meget mere, som det administrative vist nok ikke var hans stærke Side og derfor kunde volde ham Kvaler.

Paa hans 70 Aars Fødselsdag hædrede Værket ham med et stort Sølvbæger, hvor Inskriptionen lyder: „I taknemlig Erindring for Fremsyn og Arbejde“. Dette er betegnende. Arbejde og Fremsyn var paa alle Felter af hans Livsgerning det, hvori han havde sin Styrke.

Indtil sin Død i 1936 var han Formand for Idestrup Sogns Bogsamling, som han selv havde stiftet i 1903. Ogsaa her lagde han sig af yderste Evne i Selen. Han kunde være meget optaget af Indkøbet af nye Bøger. Paa dette Omraade sad han inde med en ikke ringe Kyndighed. Han læste meget, ogsaa af ny Litteratur. Traf man ham, og han nylig havde læst en Bog, som optog ham, kunde man vanskeligt slippe for at faa hele Bogens Indhold gennemgaaet. Ogsaa her, i Biblioteket, vil hans Navn blive nævnt ned gennem Tiderne, fordi Højspændingsværket ved sit 25 Aars Jubilæum, som indtraf efter hans Død, skænkede et Legat til Bogsamlingen, som bærer hans Navn. Legatet er paa 1000 Kr. Renten skal bruges til Indkøb af Bøger. Skulde det ske, at Biblioteket ophæves, skal Legatet bruges til en Mindetavle for ham paa et passende Sted.

Der var godt at komme i Anna og Lars Peter Mortensens Hjem i Sdr. Taastrup. Derfor var det ogsaa et godt Sted for unge, baade for Hjemmets egne Børn og for dem, der tjente paa Gaarden. Gæstfriheden var stor. Den har Lærere og Elever ved Nørre Ørslev Højskole

ofte nydt godt af. Hvor ofte er vi ikke vandret Vejen fra Nørre Ørslev til Sdr. Taastrup. Først var vi da inde hos Laurids Petersen, hvor vi altid undrede os over den Labyrinth af Bygninger, som Gaarden bestod af. Saa havnede vi til sidst henne hos L. P. Mortensens. Jubelen var stor, naar vi fik Garderen Laurids Petersen og Marineren Lars Peter Mortensen til at tage Livtag inde i Stuen. Da rystede det ganske Hus i sin Grundvold ved Kæmpernes Livtag.

Lars Peter Mortensen var en trofast Tjener. Dermed er i Grunden det hele sagt. Han var trofast mod sit Hjem, trofast mod det Bysamfund, hvortil han hørte, trofast mod Land og Folk. Og han var trofast mod den danske Folkehøjskole og dens Aand. Men især var han den trofaste Tjener i Menighedens Forsamling. Han kunde ikke undvære dér at være med til Søndag efter Søndag at love og prise og takke Gud og tage mod Ordet — Gudsordet — i Daab og Nadver. Men dette var ikke blot noget personligt, der vedkom hans eget Liv. Det var ogsaa en Tjeneste. Han forstod, bedre end maaske de fleste, at det ikke blot er Præsten, der tjener, men alle, der under Gudstjenesten er inde i Samlingen i Jesu Navn.